

Научно-практическая конференция
с международным участием

«VIII украинский форум врожденных пороков сердца»

24–25 октября 2013 г.
г. Киев

Провідна Державна установа «Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії Міністерства охорони здоров'я України» відзначає 10-річний ювілей

У цьому році в кардіохірургічній галузі подвійний ювілей – виповнюється 100 років з дня народження основоположника кардіохірургії в Україні академіка НАН та НАМН України Миколи Михайловича Амосова, який вперше виконав операцію на серці із штучним кровообігом, та 10 років з дня заснування Державної установи «Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України» (Центр).

У 1992 р. було відкрито відділення кардіохірургії та реанімації новонароджених при Інституті серцево-судинної хірургії (ІССХ) АМН України. У цьому ж році було проведено першу на пострадянському просторі успішну хірургічну корекцію у новонародженого однієї з найскладніших вроджених вад серця (ВВС) – транспозиції магістральних судин. У 1996 р. на базі відділення створено науковий відділ кардіохірургії та реанімації новонароджених при ІССХ АМН України, який очолив І.М. Ємець. Увірававши досвід зарубіжних кардіохірургічних шкіл Сіднея, Мельбурна (Австралія), Торонто (Канада), Парижа (Франція), він очолив першу і основну в нашій країні спеціалізовану установу, яка надає висококваліфіковану консультантивно-лікувальну допомогу дітям із ВВС не тільки України, але й країн СНД.

У 2003 р. наказом МОЗ України від 02.04.2003 р. №150 на виконання постанови Верховної Ради України від 06.03.2003 р. №631-IV «Про створення та оснащення в Україні Центру кардіохірургії немовлят» створена Державна установа «Науково-практичний медичний центр дитячої кардіології та кардіохірургії МОЗ України». У 2006 р. Центр з ІССХ НАМН України ім. М.М. Амосова переїхав у нове приміщення по вул. Чорновола 28/1. Корпус Центру розміщено в історичній будівлі «Безкоштовної лікарні цесаревича Миколи для чорноробів», збудованій у 1894 р. на кошти відомого київського мецената Терещенка Ніколи Артемійовича. У грудні 2010 р. було відкрито другий корпус Центру по вул. Мельникова, 24. Тут розпочато комплексну програму медичної допомоги дорослим з вродженими та набутими вадами серця.

У 2012 р. виповнилося 20 років з моменту проведення першої в Україні та на пострадянському просторі успішної корекції вродженої вади серця у новонародженого Іллею Ємцем. Таким чином, д.мед.н. І.М. Ємцем було засновано в Україні нову медичну дисципліну – кардіохірургія новонароджених.

Вітчизняна і закордонна серцево-судинна хірургія за останні десятиліття накопичила великий досвід хірургічного лікування вад серця, особливо вроджених, однак кожен новонароджений зі складною вадю серця і сьогодні є винятковою діагностичною задачею. Тому проблема ранньої діагностики ВВС стала одним з провідних науково-практичних напрямків Центру та розкрила перспективи для розвитку ранньої пренатальної діагностики ВВС та хірургічного лікування критичних вад серця в перші години життя.

Рання пренатальна діагностика ВВС змінила перинатальну тактику ведення, близько 80% вагітних з діагнозом критичної ВВС у плода народжували поблизу кардіохірургічного центру. Тому одразу в структурі оперованих збільшилась кількість новонароджених з критичними ВВС, діагностованими пренатально, з 3,6% до 20,2%, що супроводжувалось зниженням післяопераційної летальності. Це підтверджує ефективність пренатальної діагностики та її вплив на покращення кардіохірургічної допомоги дітям з ВВС в Україні.

На сьогодні Центр є єдиною кардіохірургічною установою в світі, де проводиться корекція критичних ВВС в перші години життя. Унікальність цих операцій полягає ще й в тому, що для штучного кровообігу (ШК) застосовується аутологічна пуповинна кров.

Починаючи з 2006 р., Центр під керівництвом д.мед.н. І.М. Ємця представляє медичній громадськості цілий ряд нових інноваційних методик лікування серцево-судинних захворювань у новонароджених та дітей раннього віку, що поставило його в один ряд з передовими хірургічними клініками світу. Центр є унікальним за віковим складом пацієнтів та рівнем складності операцій, які тут виконуються (за їх кількістю Центр посідає одне з перших місць у Європі). З часу заснування Центру зросла кількість складних операцій і при цьому знизився рівень післяопераційної летальності. За 10 років (2003–2012 рр.) прооперовано понад 10 тисяч пацієнтів з різними формами складних ВВС з летальністю 1,36%.

За 2012 р. в Центрі виконано 2593 хірургічні та ендovasкулярні операції на серці дітям та дорослим з патологією серцево-судинної системи. Лікування ВВС у дорослих стало одним з пріоритетних науково-практичних напрямів роботи Центру.

За короткий період під керівництвом та безпосередньо за участі д.мед.н. І.М. Ємця було впроваджено широкий спектр кардіохірургічних втручань при ВВС, починаючи від новонародженості: перша в Україні операція Росса у новонародженого, онкологічні операції у дітей із застосуванням штучного кровообігу, перша в Україні пластика трахеї із застосуванням штучного кровообігу, перша в Україні операція Росс II та інші.

Співробітники Центру, як головної установи в галузі дитячої кардіології та кардіохірургії, створили школу дитячої кардіології в Україні, організували роботу регіональних кардіоревматологів, що робить систему надання кардіологічної та кардіохірургічної допомоги в Україні ефективною та знижує ризик ускладнень, підвищує професійний рівень самих дитячих кардіологів.

У Центрі сформовано колектив однодумців із числа спеціалістів унікальних можливостей та кваліфікації: кардіологів і кардіохірургів, спеціалістів функціональної діагностики, аритмологів, інтервенційних кардіологів, анестезіологів, перфузіологів, радіологів тощо.

Центр є однією з провідних медичних установ в Україні з корекції ВВС рентгеноваскулярними методами. За десятирічний період виконано понад 3000 втручань з приводу критичних ВВС, залишкової патології після корекції вад серця у пацієнтів різного віку, етапних втручань при складних ВВС, імплантації оклюдерів, стентів, пружин тощо. За участі інтервенційних кардіологів Центру вперше в Україні проведені успішні гібридні (хірургічні+ендоваскулярні) втручання при складних анатомічних формах ВВС.

Організація і відкриття в Центрі відділення аритмології дозволила надавати кваліфіковану допомогу при порушеннях ритму серця навіть на пренатальному етапі (медикаментозне лікування аритмій у плода), широко застосовуються сучасні радіочастотні методи лікування аритмій у пацієнтів різного віку, імплантація антиаритмічних систем тощо. У відділенні виконується близько 300 аритмологічних інтервенційних втручань на рік.

У Центрі відкрито перше вітчизняне дитяче відділення кардіорадіології, у якому проводять діагностику патології серцево-судинної системи та супутньої патології за допомогою магнітно-резонансної томографії (МРТ) та комп'ютерної томографії (КТ) дітям з усіх регіонів України і, що найважливіше, проводиться обстеження дітей з перших годин життя. Вперше в Україні у відділенні впроваджено методику добутамінного стрес-тесту за допомогою МРТ для визначення життєздатності міокарда та резерву коронарного кровотоку.

Нині ДУ «НПМЦДКК МОЗ України» займає стабільну позицію серед лідерів медичних установ України та СНД за профілем «Серцево-судинна хірургія». Науковий потенціал співробітників дозволяє робити відкриття світового рівня, що підвищує ефективність високотехнологічного лікування пацієнтів при зменшенні фінансових витрат.

При значній клінічній роботі в Центрі проводиться великий обсяг фундаментальних і прикладних досліджень. Вперше у світі в Центрі було застосовано аутологічну пуповинну кров для хірургічного лікування ВВС в умовах штучного кровообігу у новонароджених в перші години життя. Пуповинна кров містить до 98% фетального гемоглобіну і дозволяє досягти більш повноцінного забезпечення киснем організму новонародженого під час ШК, ніж при застосуванні донорської крові. На молекулярно-біологічному рівні обґрунтована можливість відмови від використання донорської крові у кардіохірургії новонароджених в перші години життя.

Розроблені нові науково обґрунтовані підходи до конструювання біосумісних та біобезпечних наноконструкцій на основі наночастинок золота для адаптації доставки кардіотропних препаратів.

Нові сучасні технології представлені в дослідженнях функцій біологічних тканин, які використовуються у хірургічному лікуванні клапанних вад серця. Вивчення функції гомографтів і гетерографтів у ранньому та віддаленому післяопераційних періодах дозволило оптимізувати ряд інноваційних підходів в оперативному лікуванні складних ВВС.

Новим напрямком наукових розробок Центру є робота з вивчення ВВС у дорослих (Grown up congenital heart — GUCH) та стратегія формування для них медико-соціальної допомоги в Україні.

Досягнути помітних успіхів у лікуванні серцево-судинних захворювань дозволило міжнародне співробітництво. У 2008 р. введена в експлуатацію сучасна телемедична система TANDBERG. У 2012 р. було розпочато роботу зі створення в Україні Національної телемедичної мережі за підтримки фонду «Відкриті Серця», що дає змогу в реальному часі отримувати та передавати аудіо-та відеоінформацію з медичного обладнання і консультувати пацієнтів з віддалених регіонів України. У Центрі проводяться

щотижневі міжнародні конференції за участі провідних лікарів департаментів кардіохірургії та кардіології дитячого шпиталю м. Сіетл (США) із залученням дитячих кардіоревматологів Херсонської, Івано-Франківської, Львівської, Вінницької та інших обласних дитячих клінічних лікарень.

При виконанні науково-дослідних робіт у межах наукових проєктів ДУ «НПМЦДКК МОЗ України» співпрацює з багатьма науково-практичними установами: НМАПО ім. П.Л. Шупика (кафедра дитячої кардіології та кардіохірургії); НМУ ім. О.О. Богомольця (кафедра госпітальної хірургії); ДУ «НІССХ ім. М. Амосова НАМН України»; Інститутом молекулярної біології і генетики НАН України; Інститутом мікробіології і вірусології ім. Д. Заболотного НАН України; ДУ «Інститут ядерної медицини та променевої діагностики НАМН України»; Інститутом біологічної хімії ім. Ф.Д. Овчаренка НАН України; регіональними кардіохірургічними центрами; ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України»; пологовими будинками № 3,4,5,7 (м. Київ); Seattle Children's Hospital (USA); Necker Hospital (Paris, France); Great Ormond Street Hospital (London, UK); Royal Children's Hospital (Melbourne, Australia); Cleveland Clinic Foundation (USA).

У 2012 р. Центр підписав Меморандум про співпрацю з Науковим центром педіатрії та дитячої хірургії Республіки Казахстан.

Провідні фахівці Центру є дійсними членами Асоціації серцево-судинних хірургів України, Європейської фундації екстракорпоральних технологій, Європейської асоціації кардіоторакальних хірургів. Співробітники Центру входять в оргкомітет щорічних наукових конференцій Асоціації серцево-судинних хірургів України, щорічного Всеукраїнського форуму вроджених вад серця. Директор ДУ «НПМЦДКК МОЗ України» д.мед.н. І.М. Ємець є членом Європейської асоціації хірургії вроджених вад серця.

У Центрі працює вчена рада, що визначає напрямки наукової діяльності, вирішує кадрові та організаційні питання.

Результати наукових досліджень за 2003–2012 рр. відображені у понад 500 наукових працях у вітчизняних і закордонних виданнях, патентах, методичних рекомендаціях, інформаційних листах, монографіях, свідоцтвах про реєстрацію авторського права на науковий твір. Провідні фахівці Центру взяли участь у розробці Клінічного протоколу з акушерської допомоги «Ведення вагітності і пологів у вагітних із пренатально встановленими вродженими вадами серця», який затверджений наказом МОЗ України №764 від 01.10.2012 р.

Центр проводить міжнародні форуми з актуальних питань дитячої кардіології із залученням провідних фахівців світу у галузі дитячої кардіології та кардіохірургії.

На базі Центру створена єдина в Україні кафедра дитячої кардіології та кардіохірургії НМАПО ім. П.Л. Шупика на чолі із заслуженим діячем науки і техніки України, д.мед.н., проф. Н.М. Руденко, яка із дня заснування Центру є заступником директора з наукової роботи кардіологічного профілю.

Центр — це цілісний кардіологічний та кардіохірургічний комплекс, орієнтований на надання спеціалізованої допомоги пацієнтам з усіх регіонів України та країн СНД.

За трудовий та вагомий внесок у реалізацію державної політики у галузі медичної науки, забезпечення розвитку наукових досліджень та з нагоди Дня науки у 2011 р. колектив ДУ «НПМЦДКК МОЗ України» був нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Заслужений діяч науки і техніки України,
лауреат Державної премії з науки і техніки України,
доктор медичних наук
Воробйова Ганна Михайлівна